

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 10 din. ali 40 K. V Ameriko cena na leto 25 din. ali 100 K. Kam doma na eden naslov od deset falatov više hodi, dobijo naročniki i kalendar brezplačno.

„Vredništvo i opravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Namest. v uredništvu Berden Andrej kaplan v D. Lendavi.

Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravništvo Novin v Črensovcje Prekmurje. Oglasi, (inzerati) se tudi tu sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok 50 par (2 K.) za večkrat popust od 5% do 35%.

Dragi verniki Slovenske krajine!

Držba sv. Mohora pa vi dragi nam verniki Slovenske krajine, to so že stari prijatelji, zato ne nikaj novoga, če vas naša Mohorska družba lepo pozdravlja. Ar se pa oboji želemo zavolo dobre krščanske reči bole spoznati vas prijazno vabimo in zovemo: Pridite i pristopite k našoj Družbi!

Naj vam malo povemo pa razložimo ka je naša Mohorova družba, kakši namen ima pa kelko dobroga je že včinola za lepo krščansko življenje in izobrazbo našega slovenskoga naroda; da to spoznate smo zagvišani, ka se vas kak največ odzove našemi vabili.

Držba sv. Mohora je bratovščina sv. Cerkve. Ki se dajo v njo spisati, so si te kak bratje pa sestre té bratovščine. Svoje ime nosi družba po sv. Mohori, šteri je bio prvi púšpek v primorskem varaši Akvileji ali kak mi Slovenci pravimo v Ogleji, ne deleč od naše slovenske Gorice. Sveti apostol Peter ga je posveto za púšpeka. Ar so naše slovenske pokrajine skoro vse bile nekda pod oglejsko púšpekijo, zato Slovenci sv. Mohora od nekda radi častimo. Sv. Mohor je mo mantrniške smrti za sv. vero.

Leta 1860 se je v Celovci na Koroškom ustanovila naša Družba sv. Mohora. Kak je sv. Mohor oznanovao sveto vero, spreobračao ljudi k lepomi krščanskomi življenji, tak ima tudi naša Družba namen, ka dela za sv. vero med Slovenci, vrdjavle i poživlja krščansko življenje v naši družinaj. Ka bi te namen dosegnola Družba sv. Mohora 1.) dobra dela opravlja 2.) širi dobre knjige. Poglednimo si to oboje.

1.) Dobra dela opravlja. Sv. oča Pij IX. so Družbo potrdili za bratovščino ino podělili njenim kotrigam sv. odpústke. Tisti den, da što pristopi pa na god sv. Mohora (12. jul.) in 7 dni po tom dnevi (12—19. jul.) dobi lahko popun odpústek vsakša kotriga, štera opravi vredno sv. spoved pa se vredno prečiščava; nekelko mora tudi tisti den v namene sv. Cerkve moliti. Za vsakše dobro delo dobijo bratje pa sestre naše Družbe nepopune odpústke, štere lahko za preminoče darújejo.

Držba da vsakši den za svoje kotrige edno sv. mešo služiti za vse žive i mrtve brate i sestre; na god sv. Mohora pa prosi tudi druge dühovnike, ka bi v te namen mešúvali.

Vsakši den se vsem družbenikom i družbenicam priporoča naj bi molili družbeno molitev za ohranitev in utrditev sv. vere i verskoga življenja med Slovenskim narodom. (Eden Očanaš i Zdravomarijo s pristavkom: Sv. Mohor, prosi za nas).

Čim več nas bo, vekša de tudi moč naše skupne molitve in dobrih del pa tudi milošča boža, štera edina nam pomaga, ka sv. vero ohranimo, jo branimo i po njoj živimo.

2.) Širi dobre knjige. Dobra knjiga je dober prijateo. To pa vsakši zna kelko je vreden dober prijateo. Pravijo: povej mi što je tvoj prijateo pa ti povem što si. Tak po pravici pravimo od knjig ali novin: povej ka čteš pa ti povem ka si. Družba sv. Mohora pošila svojim kotrigam v jeseni vsakšega leta po več knjig. V 60 letaj kak obstoji Družba, je razposlala že okroglo 19 milijonov knjig. Med njimi so nešterne jako obširne, kak na priliko Življenje in trpljenje Jezusa Kristuša; Življenje Marije Device in sv. Jožefa; Zgodbe sv. Pisma (2 debelivi knjigi). Izdala pa razposlala je Družba tudi takše knjige, v šterih se čte od svetih pa gospodarski reči, štere mora vsakši znati (K. pr. Živali v podobaj, Škodljive rastline, Umni živinozdravnik itd).

Tudi dosta molitvenih knjig so dobile kotrige od svoje Družbe. Pa tudi dosta knjig, v šteri se čte kaj smešnoga eli pa tudi kaj žalostnoga. Vse féle pripovesti in lepe dogodbe.

Kak smo odkraja povedali, mi pa vi se že dugo poznamo. Ve to skoro vsakši zna ka so to mohorske knjige. Ponekod so se trgali za nje, tak so lepe. No to so ravno tiste knjige ka jih naša Družba pošila svojim kotrigam. Vsakši, ki pristopi k našoj Družbi, dobi te knjige. Na stotine kotrig je imela že naša Družba v našoj Slovenskoj krajini, štere so skoz 40 let vdablale naše knjige z najveškov radostov. Kotrige so bile iz 15 far prek Múre na vašem kraji. Tak je bilo na priliko v beltinskoj fari l. 1900. 96, tišinskoj 77, čerensovskoj 39, cankovskoj 32 kotrigi. Boljševiki so pa l. 1918. tak vmes vsekali, ka je bilo videti, kak če tam pri vas več nikoga ne bi bilo, ki bi poznao našo Družbo. Zato vas pa Družba zdaj opet pozdravlja in vabi; pridite nekdanji pa pridite tudi novi bratje in sestre v kak najveškem številu k nam v našo Družbo.

Oglasite se (na priliko ob nedelaj) pri svojih gospodih dühovnikih. Ti zapišejo vaša krstna imena in priimke; njim date prek letne peneze, štere nūca Družba za štampanje knjig. Knjige dobite v jeseni pri tistom gospodi dühovniki, ki so naši takzvani poverjeniki, pri šterom ste se vpisali in plačali. Letna plača je letos 25 koron. Pomislite pa, ka dobite za tej 25 koron (za štere nanč 1 liter vina ne mo goče dobiti):

1) Življenje svetnikov in svetnic božjih. To bodo svetniki in svetnice ki se obhajajo v drugoj polovici meseca februara; vmes bodo podobe nešternih svetnikov. Družba je namenila popisati življenje svetnikov celoga leta. Do marciusa letos pridemo. Če bi što želo imeti obe knjigi, ki sta prejšnja leta bile izdani, se lahko naroči.

2) Mladim srcom. To de lepo nežno čtenje posebno za vaše mlade. Tudi tu so vmes lepe podobe.

3) Peter Pavel Glavar, lampreški gospod. To jako lepa pripovest. (Slovenske večernice 75. zvezek).

4) Kalendar Družbe sv. Mohorja. V kalendaru bomo čteli spise, ki so za deněšje čase primerni; poleg spisov do tudi podobe. V kalendaru pride velka podoba presv. Srca Jezušovoga.

Što spozna dobrote, štere dobi kotriga od Družbe, tistomi tak ne trbe priporočati naše Družbe. Zato smo vam pa vse to na drobno razložili, da bi spoznali. Tak vúpamo ka dobitmo med vami, dragi rojaki tam prek Múre, lepo število bratov in sester kak kotrige za našo družbo. Ar pa edni bole spoznate pomen naše Družbe za versko življenje in izobrazbo slovenskoga naroda in sprevidite kak lepe knjige damo za male peneze, prosimo ravno vas ka to razložite tudi vašim prijatelom in sosedom. Knjige, štere mi pošlemo za 25 koron, bi kostale ovači nad 100 koron. Kak dobra mati žele Družba sv. Mohora imeti pod svojim plaščom vse Slovence, da bi vse gorgojila in jim rezala krüh dühovne hrane.

Družba sv. Mohorja na Prevaljah na god sv. apostola Matjaša 1922.

Čas za priglašanje je do vúzma za Prekmurje.

Uradna naznanila.

Okrajni zdravniki v Prekmurji se od zdaj ločijo v okrajne sanitetne (zdravstvene) uprave v Prekmurji. Šefi ostanejo isti.

Što odda ali kúpi vino, more to včasi javiti oblasti finančne kontrole.

Bankovci 5 din. ali 20 kron, šteri so na obej stranej vijoličaste farbe se bodo zamenjavali do 20. julija toga leta v vsej podržnicaj Narodne banke, od 20. julija do 20. nov. t. l. pa samo v Narodni banki v Beogradu. Potem se vzemejo iz prometa, ne bodo več veljali. (U. L. 6).

Obveznice predvojnij posejil bivše kraljevine Ogrske se bodo popisale i žigosali do 30. aprila 1922. Tisti, šteri so ešče ne dali žigosati obveznic predvojnij posejil, naj jii dajo popisati i žigosati pri kraljevij konzulatij. Pri tom morete dokazati, da so obveznice vaše i da ste državljani SHS.

Les iz državni logov se bo od zdaj odavao samo na licitacijij.

Na tobak, šteroga što šče nesti iz naše države ali pa sem prinestí, se plača: na 1000 cigaret 280 dinarov v srebri; na 1 kilo rezanoga tobaka 250 Din. v srebri; na 100 cigarov 200 Din. v srebri; na 1 kilo tobaka za šnofanje 100 Din. v srebri.

Kukorično kocenje zmleto ali ne zmleto se sme izvažati.

Za skakanje žrebcov državnij i zasebnij trebe od zdaj plačati 25 Din. (100 koron). Plačati se more pri prvom skakanji. Druga skakanja so brezplačna. (U. L. 11.)

V kelkih jezicah gučijo ljudje na sveti? Dognali so, ka v 3604 jezicah.

Kelko ljudi merjevsaški den na celom sveti? Na leto 36 milijonov (3 Jugoslavije) in vsakši den 66.000 ljudi; to pride na edno vöro 2800 in na vsakšo minuto 46 ljudi! Rodi se jih pa 47 na minuto.

Žensk več kak moških. Pred bojnov je bilo na celom sveti nekak 6 milijonov žensk več kak moških, zdaj pa 15 milijonov. Pozna se to samo telko, kak če je v ednoj velkoj vesi 850 moškoga 865 pa ženskoga spola, ar je na sveti 1713 milijonov ljudi.

† Völgyi Franc.

Po lepi preteklosti in dolgi mučni bolezni so odšli, prevideni s svetimi sakramenti, daleč poznani gospod, 82 let star: Völgyi Franc tišinski školnik. Mrlj so zvečer ob 7 vori 22. febr. 1922. Že dolgo časa so težko trpeli od bolezni s velikim potrpljenjem, da jih je gosp. Bog rejšo zemeljskoga trpljenja. Bili so vzoren učitelj in njihova šola je bila daleč poznata, od kod je prišlo veliko domačih gg. duhovnikov. Ali što ne pomli iz njihovega časa Tišinske lepe crkvene pesmi? Spreveda, na šterom so funkcionirali: gg. škof. vikar Ivan Slepec, domači župnik Rudolf Vadovič, kaplana Josip Kranz in Josip Hauko i školniki J. Csizsár, Andrej Telkeš, Evgen Antauer, Josip Meschnark so se udeležili šolska mladina s domačim učiteljstvom, učiteljstvo iz M. Sobote, Kūpšinci, Gederovci, orožniki s Tišine in cejla fara, ki je sprevodila svojega nekdanjega, preljubljenoga školnika k večnomi počitki. Še od prekomure od daleča smo videli prisotne njegove dobre prijatelje.

Življenje:

Völgyi (Schlebits) Ferenc so se narodili 19. okt. 1840. v Veliki Dolenci. Že kak mladenič, 16 let star so stopili v težko učiteljsko službo. Kak pomožni preceptor so začeli v Mogersdorff leta 1856—1859. Potem so bili v enaki službi v Gornjem Siniki od 7. febr. 1861—21. febr. 1862. Od tod so šli na učiteljske v Győr s prihranjenimi krajcarji, kje so si spravili učiteljsko diplomu 1. aug. 1864. Zdaj so prišli za školnika v svojo rojstno ves v Velike Dolence, nov. 1864. in so tu bili do 29. apr. 1869. Na pozvanje Tišinske fare, so prišli za školnika na Tišino 29. maja 1869. de so 40 let na največšo zadovoljnost crkvene oblasti tak, kak cejle fare službovali do 1. nov. 1909., da so se na svojo lastno prošnjo upokojili. Kak upokojenec so še nadomeščavali v vojskom časi domače školnike, ki so bili pri vojaki. Bili so više 25 let predsednik različnih uč. društev v Prekmurji. *Nebeski Oča, daj njim mer vekivečni!*

Glasi.

Slovenska Krajina.

M. Sobota. V nedelo dne 26. februara se vršo v gostilni Peterka občni zbor kluba SLS. K občnoma zbori je prišlo lepo število naših pristašev, dvorana je bila nabita. Zborovanje je odpro g. Cipoth Mihael i s presrečnimi rečmi pozdravo navzoče. Na to je dao. g. Cipoth Mihael reč gospodi B. B., šteri je ponovno razložo program Slovenske Lidske Stranke (SLS). V svojem govori se je dotekno tudi liberalnoga sistema i kritizirao liberalno aristokracijo i njihov absolutizem. Po govori se je vršila volitev odbora. V odbor so bili izvoljeni: Predsednik g. Cipoth Mihael, podpredsednik: Kerčmar Štefan, odborniki: Gjörek Matjaš, Horvat Imre, Bratkovič Matija, Zrinski Ivan, Skalič Ivan, Baradič Štefan, Cipoth Jožef, Celec Jožef; namestniki odbornikov: Lutar Jožef, Ščančar Vince, Mataj Ivan i Obal Ivan. — Po izvoljenom odbori je prevzel

Podlistek.

XXXXXXXXXXXX

Kak je vrag dobo rogle?

V onom časi, gda so ešče bili ljudje boljši in pobožnejši, je vrag zobston skušnjava ljudji v greh. Vsi so bili pošteni in boga boječi. Tak je vrag zabadav noso po sveti svojo knjigo, da bi si v njo napisal one, šteri bi se njemi odali.

Probao je zato vrag drugo zvižajo. Kak človek je šo po sveti in gledao za svoj dobiček da bi ljudji v greh zapelaval. Na tom potovanji pride do ene trgovine klobukov (krenščakov). Ide notri in prosí na probo. Dene si na glavo prvoga, drugoga in pri vsakšem tak glavo raztegnu, da se njemi je na glavi vsakši krenščak razprasn. Nazadnje ko je že dosta krenščakov razčesal, premine in klobučar je zobston iskao vraga, da bi njemi kvar plačao. Ne znao što je to bio in je zato začno v kviri kleti (kunoti).

Kak pri klobučari, tak je napravu vrag tudi črevljari (šujstri). Ko si je obüo črevlje je tak raztegnu nogo, da je tudi te vsakši počo na sari. Nazadnje tudi tu premine in je šou dale ne da bi povrno kvar.

Tak je hodo od obrtnika (meštra) do obrtnika in povsod delao škodo. Lončarom je lonce (piskre) zbrsao, da so vsi lonci črepkali. Na polji je prineseo oračom kamen pod plüg, tak da se je dosta plügov strlo i orači so mogli iti domo samo z otikami.

Pride nekoč vrag tudi k saboli (krojači). Ali tukaj si obleče vrag v silni vojaško suknjo.

znova reč g. B. B., podao je ešče razna navodila članom i na to pravo: „Ustanovljeni je od zdajšnjega dneva klub SLS v Murskoj Soboti; liberalci so delali račun brez krčmara, oni so nameravali ustanoviti v M. Soboti trdnjavo liberalizma, prišao pa je že čas, gda smo s klubom ustanovili v Murskoj Soboti trdnjavo SLS.“ — Na to so zborovalci trikrat glasno zavpili: Živel klub SLS v M. Soboti! — Zborovanje je trajalo poltri viure.

M. Sobota. Domačini den za dnevom spitavljajo, kje se majo notri spisati v klub SLS, zato tem potom javljamo, da vpisavanje se vrši, dokeč ne ustanovimo naše pisarne, pri predsedniku kluba g. Mihaeli Cipoth hšt. 324. ozir. pri podpredsedniku g. Štefani Kerčmar hšt. 282. — Pisarno bomo ustanovili kem prle, ar število članov narašča i ustanovimo v najkrajšem časi tudi krajevni odbor SLS za celo Prekmurje. Tozadevno pršnje smo že vložili na stanovanjsko oblast, da nam kem prle nakaže prostor za pisarno. Predsednik kluba SLS.

Na kapelico srednjobistričko so Horvat Ivani na Sr. Bistrice poslali iz Amerike: Kelenc Ivan, G. Bistrice, 10 dolarov, Kreslin Jožef 5, Herman Jožef 2, Balazic Jožef 2, Sobočan Ivan Sr. Bistrice 5 dolarov, Bohnec Ivan 2 dolara.

Beltinsko obrtno društvo pozavle vse svoje člane, naj pridejo v nedelo 12. marca popoldne ob 1. vori k g. Cigüti na zborovanje. Na dnevnom redi bo volitev predsednika in odbornikov. Pridite vsi!

Prošnja Amerikancom iz fare sv. Jelene. Podpisan plivanoš vaš vas iz dna srca prosim i pri tej prošnji se nanašam na vašo globoko pobožnost, štera gori vu vas do bože časti, da bi našoj cerkvi po mogočnosti neki dar poslali. Radi bi jo naimre okineali z zvonovi. Zdaj mam samo ednoga pa té je počeni. Prosim vaše pomoči Bagáry N. Janoš pleb. pri Sv. Jeleni.

Okrajno glavarstvo iz M. Sobote nam javi, da bodo naši delavci, ki so lansko leto prek na Vogrskom žetvo delali i za tam zasluženo silje pri domo spravljanji mogli carino plačati, dobijo državno podporo, štera bo znašala polovico vplačane carine. Vsaki delavec naj napravi kratko prošnjo za to podporo. K prošnji more priložiti dokazilo od plačane carine. Prošnje morejo prekdati župani, šteri tudi potrdi, da je prosilec zaistino bio na Vogrskom v poljskom deli, da je resan zaslužo tam telko silja, kak pravi i je zato dejansko plačao carino. Na prošnje brez teh dokazov se ne bo oziralo. Župani morejo te prošnje vküp pobrati i je do 20. t. m. odposlati na okr. glavarstvo v M. Soboto.

„**Prekm. Glasnik**“ je preminočij teden dobo palik novoga odgovornoga urednika. Te listič komaj še dve leti obstaja pa že denok imeo lekaj 10 urednikov. Koliko de jih ešče jer meo. Od toga sled-

(bluz) Süknja pa je bila blagoslovljena, kak je že ves vojaški gvant (obleka). Tudi sedaj se vrag začne napinjati, da bi raztrgno süknjo. To se njemi pa ponesreči. Süknja je bila blagoslovljena in ni mogeo več iz nje, ne je tudi razprasnoti.

Nazadnje vrag tak razsrdi krojača, da ga krojač začne biti in z iglami smicati. V tej velikoj sili naposled vrag ovadi, ka je že vse napravo.

Pozove sedaj krojač vse obrtnike, šteri so že meli od njega škodo. Pridejo vküper remenari, vožari, klobučari, lončari, črevljari in vsi drugi. Nazadnje pride tudi kovač s svojimi hamri (kladivi). Zapove sedaj kovač vraga vožarom in remenarom zvezati in ga gnati v njegovo kovačnico. Med potjov in pri kovačnici so pa vsi ostali obrtniki bili vraga, da so njemi pokala rebra. Sedaj je skoval pa že zopet kovač dva velika rogova, šteriva sta bila na obema koncema jako ostra. Primejo zdaj vraga in kovač njemi zabije oba v čelo. Zabio pa je tako globoko, da sta konca roglov izrinila dva najmočnejšiva zoba in na mesto zobov so ostali konci rogov, druga polovica pa na glavi gledala iz temena.

Vsi ešče enkrat dobro ometejo vraga najbole pa kovač z kladvi. Nazadnje gda je že bio kak mrtev, ga izpustijo. Vrag se pa zbrčne in je odbežao z roglami nazaj v pekel. Od onoga časa ga ne več na svet, ar se boji kovačov, če bi ga spoznali in zopet zbili, ar še ne plačao rogle, šteri so njemi zrasli v glavo in je ima v pekli še dnes.

njega zdaj govoriyo, da je jako priden i sposoben, samo to falingo ima, ka je prej — nemi.

Sodnik Šavelj Anton je postao član konzorcija „Prekm. Glasnika“ — To je že drugi sodnik, šteri se vmešava v politiko. Prvi je imeo zatoga volo velko nezavüpanje.

Darovi Jugoslovenske Matice!

G. Ivan Čeh, trgovec v M. Soboti daroval 100 Din., po 25 Din. so darovali: gg. Edmund Fürst in kino Dittrich; g. Josip Benko gostilničar daroval Din 35. g. profesor dr. Robič Din 20., g. Evgen Fürst, Din 10., g. Šavelj gostilničar, Črnelovci Din 10: po 5 Din so darovali: gg. Komaver, uradnik, kavarnar g. Beno Boroš, Arnold Haimer, Josip Rožič, neimenovani, profesor dr. Pregelj, Švikaršič in Kardoš; nepoznani in po imenu nečitljivi gg. skupaj Din 34., Prekmurska tiskarna Din 10., g. Mlinar, bančni uradnik Din 10. Vsem plemenitim darovalcom se podružnica v M. Soboti najsrčnejše zahvaljuje. Oddelek kr. drž. policije v M. Soboti je izročil zbirko iz meseca februaria v znesku Din. 46.25 in en dolar; gdč. Margareta Grahek učiteljica v Markovcih Din 60., ki jih je nabrala na svatbi (gostivanji) g. Petra Gostanj: G. Ivan Goričan orožnik v Hodošu poslal znesek Din. 967.- nabran dne 26. II. t. I. na veselici v Hodošu. Od tega zneska so nabrali gdč. Anica Singer, Din. 272.50, gdč. učiteljica Greta Grahek Din. 260. gdč. Ilonka Belinger Din 162. Ostala svota odpade na veselični dohodek. Zbirka se je vršila na predlog g. Ivana Goričan; g. Vorel, mizar v M. Soboti daroval Din 12.50. Vsem plemenitim derovalcom, posebno pa požrtvovalnim prirediteljom veselice na Hodoši v korist Jugoslovenske Matice izreka podružnica v M. Soboti v imeni našega mučeniškoga naroda pod tujim robstvom najtoplejšo zahvalo. Odbor.

Prireditev Jugoslovenske Matice, podružnice v M. Soboti dne 18. februaria je prinesla:

Dohodkov	Din 2.462.25
Stroški	„ 1.615.—
čisti dobiček	Din 847.25

Vsem požrtvovalnim sodelovalcom i vrlim gdč., ki so vsikdar pripravljene sodelovati na narodnom i rodoljubnom deli, posebno pa gospej Fini Nemes-ovi i g. Berloti, ki so največ pripomogli sijajnomi izidi prireditve, se podružnica najtoplejše zahvaljuje. Odbor.

Kmetiška nedeljska nadaljevalna šola v Odrancih. Od 25. dec. 1921. leta 10 nedelj dozda se je vršila v Odrancih kmetiška nedeljska nadaljevalna šola, na korist kmetovalcov i mladih dečkov. Sporazumno z tamošnjim šolskim voditeljom Arnoldom Krepšom i v Beltinci stoječim prekmurskim gospodarskim referentom Franc. Vojskom. Pozdravljamo to miseo ar je prva kak takša v Prekmurji. Vršila se je celo zimo na lepo korist občinstva i to vse samovoljno i brezplačno. Zanimanje od strani ljudi je bilo tudi povoljno. Posnemajte je drugi tudi za povzdignu naroda.

G. Dr. Kukovec, bivši minister za socialno skrb pridejo te dni kak se čuje v Prekmurje. Sneg je že odišao, most prek Müre že gotov, štero je g. ministra prle zadržavalo, da so ne mogli priti v M. Soboto. Bog zna, či jih zdaj tudi kaj ne zadrži. Lendavski demokratarje se pripravljajo na sijajem sprejem. V soboto večer bo dobro obiskan sestanek v gostilni g. Lenariča.

Odranci. Obrtna veselica, štera se vršila 19. febr. je mela lepi uspeh. Čistoga haska je ostalo 780 K. S toga smo darovali 40 K. na podporo Marijionga lista. Ostalo šumo 740 K. smo pa vložili v Črensovsko hranilnico. Srčna hvala vsem darovalcom.

Država.

Število uradnikov čestnikov se zmanjša do konca avgusta tega leta na 32 jezera. V tom odbori, šteri dela na tom, je od naše strani dr. Gosar, ki krepko brani našega siromaka ka ne de telko uradnikov plačivao.

Naseljenost v našoj državi. Na eden kvadratni kilometer spadni prebivalcov: v Srbiji 53; Južna Srbija 32; v Črnogori 19; v Bosni i Hercegovini 36; v Dalmaciji 52; v Hrvatskoj i Slavoniji 60; v Medjimurji 130; na Krki 48; v Sloveniji i Prekmurji 63; v Banati 39; v Bački Baranji 80 ljudi.

Kmetijski svet (földmives tanács) je v Belgradi sprejel zakonski predlog (törvényjavaslat) od zavrtivanja (sekularizacije) proti toči. Té pride pred zakonodajni odbor i skupščino ka ga zglašujejo za zakon. Stem bo kmetom páli ponudjena ponoč proti nesreči. Želemo ešče sekularizacijo proti kügi pri živini, ali od toga ešče vlada nešče čüti, v tom kmetijskom sveti je zagovarjal pravice našega kmeta Vlado Pušenjak, koga dobro srce za naše ljudi jáko poznamo.

Svet.

Glad v Rusiji. Dositej pravoslani pišpek je držao predavanje v Belgradi 19. febr. od rus-koga glada. Velike nevole, štere se zdaj godijo v Rusiji, so stiskale iz vsakoga oka suzo genljivosti. Predavatelj je té reči pravo od rus-koga glada: V Rusiji gladuje 33 milijon ljudi. Za 10 milijon je osiguran život 23 milijon jih je obsojeno na smrt. Dozdaj je do 13 milijon ljudi vmrlo od glada v Rusiji. Glad se je začel v avgusti i septembru 1. 1921. Ljudje so se te branili stem lakote, ka so jeli listje, travo i korenje. Vsi so se zanesli na pomoč Europe i dobroga Boga, ka ešče ne zapadne sneg. A vkanili so se siromaki, zimos so Rusi jeli süho slamo z streh svojih kuč. Komisija je najšla mrtvece z stov slamov ali pa z vrbinim korenjem v vüstaj. Glad sega od Volge do Urala i od Perme do Kavkaza. Prenos hrane je slab, ar nemajo ni vogelja, ni konjov ni kol. Hiše cimprane so podirali da bi ž njimi kóřili železničke lokomotive. Ljudstvo je tak oslabeledo, da päť kil živeža od stometrov dale ne moglo prenesti, kapalo je v gübe. Zdaj se v Rusiji jejo ljudje. Mati zakole svoje dete, da má nekaj hrane za ostale kotřige familije. Mrtvecov je teliko, da je ne zadolejo zakapati. Angleži so poslali misije na pomoč. Eden Anglež je zračunao, da za rešenja ednoga Rusa od smrti glada, trebe dati 3 dolare ali 15 švajcarskih frankov ali 240 Dinarov. Gda vidimo to strašno sliko gladne Rusije pred sebov, nam nedovedoč pride pitanje na vüsta: Kak bodo račun davali tisti ednok pred právičnim Sodnikom, ki zdaj razsipajo svojo vrednost v nezmernosti i nerednosti, gda njihovi bratje na milijone vmirajo? Tak se pravi, ka če Rusije ne rešimo, pride glad na celo Europo. Smiluj se nam Gospodnel

Gospodarstvo.

Mazanje trsja proti trsnoj pisnivosti (oidium) i drugim boleznim.

Pri ništerih trsnih boleznih, bodisi glivičnih ali po živalcah (mrčesih) povzročeni, ne zadostuje, da jih zatiramo samo v časi njih razvoja t. j. gda trs raste, temveč tudi te, gda trs miruje. Za to delo je najboljši čas konec zime ali začetkom sprotoletja prie kak začne trs rasti.

V te cio rabijo kmetovalci v Ameriki že več let žveplovo vapneno brozgo z velikim vspehom proti raznim boleznim in škodljivcom sadnoga drevja, posebno pa vinske trte; v novjšem časi precej tudi že v Evropi.

Izkušnje so dognale, da je mazanje trsja in sadnoga drevja z žveplovo vapnenov brozgov posebno umestno, neposredno prle kak odzene popje. Slasti važno je za nas letos mazanje trsja z žveplovo vapneno brozgo proti trsnoj pisnivosti (oidium), štera bolezen se je pri nas zelo razpasla i nam povzroča veliko škodo.

Žveplovo vapnena brozga se pripravlja s kühanjom vapna i žvepla na vodi. Na 10 l. vode se vzeme 2 kg. finoga, zmletoga žvepla i 1 kg. živoga (ne po gašenoga), a friškoga, ne staroga vapna. Posoda mora biti železna (najbolši železen koteo) i še ednok toliko obsežna kak je tekočine, ar zavzeme ta med kühanjem vekši objem. (prostor)

Najprle se v kakših dveh litrih tople vode pomali (po koččkih) pogasi živo vapno i se ga končno dobro zamreša na redek vapnen belež. Medtem se žveplo, da ne dela kepice, zmeša z nekoliko vode v gosto kašo, ki se potem vmeša med vapnen belež. Nato se dolije ešče ostala voda i se s kakšov palico zmeri globočina tekočine v kotli.

Vpalici se napravi zarez, da se označi, koliko tekočine vsebuje posoda (koteo), ar je treba med kühanjom izhlapelo vodo iznova nadomestiti (doliti) z vročo vodo. Zmes se küha eno vüro ob vednem mešanji, da se končno izpremeni v rjavo, včasih (vsled uplivanja železa) nekoliko zelenkasto tekočino. Kak se tekočina ohladi, se njoj dođene dva — do trikratno množino vode i nato precedi skoz gostoga drodanoga sita, nato je taki porabna za mazanje trsja.

Po rezanji trsja je treba vso staro skorjo na trtah ostrügati, najbolje z mehkim žičnim krtačami. (kefa) Rože spravimo iz vinograde i je zažgemo. Nato pa trto vso, od zemlje do viha, namažemo s pripravljenov vapnenov brozgov. Za mazanje vzememo kak čopič ali pa okoli palice zavito coto. Dobro je mazati trte dvakrat zadnjokrat pa vsaj osem do štirinajst dni prele, kak se prično ošesa napejati. Mazanje vniči škodljivce, da prezgodaj ne odženejo.

Da pa je nešterih boleznih i škodljivcih ne zadosta, da jih zatiramo samo v časi rasti nego tudi te, kda narava miruje, je mazanje z žveplovo vapneno brozgo v zgoraj spisanom časi zelo priporočljivo. Stem ne uničimo samo raznih živalskih škodljivcev, liki tudi razne glivične bolezni, posebno vse vrste pisnivosti predvsem trtno plesnobo ali oidij, ki prezimuje svoje zimске trose (seme) i podgobje (korenje) na enoletnih trtnih mladikah i v trsnom očji.

Za mazanje enoga plüga gorice se rabi okoli 100 litrov že za rabo pripravljene, to je štrikratno množino zredčene vode.

Z izdelovanjom žveplovo vapnene brozge na veliko se peča domača tvrdka z žveplovimi izdelki Anton Jurca v Ptuji, ki jo odaja v obliki goste tekočine, štero treba samo po gori opisanom načini pred rabo razredčiti z vodov.

Vrednost penez. Amerikanski dolar vala naših 310—315 K. Za naših 5:08—5:10 K. se dobi 100 avstrijski. Za 100 česki koron moremo plačati 586—588 naših koron; 100 nemških mark vala naših 145—146 K., 1 talijanska lira stane naših 17:20—17:30 K., za naših 46—48 koron dobiš 100 vogrski koron.

Domača i svetovna politika.

Jugoslavija. Z ministerstva kabineta se izločijo monopolski posli i zato dobi uprava monopola posebnoga komisara, v kabinetu pa bo z ednim direktorom menje. Za graničare plačamo letno 180 mil. dinarov; če vzemejo prek páli financi službo kak so naš g. poslanec predlagali, okoli 70 milijonov dinarov menje stroškov bi mela država. — Srbija je dužna iz pred časi bojne 850 milijon frankov, to je 16 krat telko v dinaraj. — V Srbiji se zdaj meri gor zemlja i dela kataster. Kleti do štirje okraji (srezi, járáši) gorzmerjeni. — Kak slabo je naše gospodarstvo pod liberalno-samostojnov vladov najbolje dokaže to, da je država 338 mil. posojila, štero njoj je zavüpalo ljudstva, dala bankam na 3½%, zvün toga pa ešče 1% provizije (dára) da bankam, sama pa 7% plača interesa svojim dužnikom. Vsako leto plača tak gor samo pri toj ednoj točki okoli dva milijona dinarov. Financijska sekcija v šteroj so tudi naš g. poslanec je ostro obsodila to postopanje i odredila, da se penez od bank more vkraj vzeti i dati v državne fundacije.

Ka je sokol? *

Mlada krv.

Deto raste. Telo se vsigdar bolje razvija. Kotřige se jačijo, moč raste in z njov koraža; dečak čüti, da ga je nekaj v lačaj; čüti v sebi moč, čüti koražo, čüti potrebnino, da se razvršeni. Rad bi nekak svojo moč pokazao, rad bi kušao, rad se s kem zmero, rad dao na znanje, kelko more pa kelko zna. Štiri škafe žita si zdigne na ramo i je nese, kola prime za svoro pa zdigne so včasi pravili o kakšem dečki. Po je bila največša hvala, ki ga je mogla dojt. To je natura dečkov. Živ je, močen je, ali šče bolje žele biti; koražen je ali pa se šče bole rédi; nikoga se ne boji, ali bar tak pravi, da se ne boji.

*Predelano po lepoj knjigi „Ajmo mi Sokoli“ Dobi se v Ljubljani v jugoslovenskoj knjigarni.

Dečki smo povesivali
Pa nikoga se ne bojali
Pa po dva, pa po tri,
Pa smo šli skoz vesi
Pri nas je koraža, pri vas pa ne
Iz kraja smo takšega,
Ka zmagamo vsakšega.

Tak so spevali nekda naši dečki, ravno to se v njij kaže, kak smo pravili: koraža, ne bojimo se, žela da bi probao i se pokazao, ka on more. I natura dečkova se ne spreminila, čitüdi te pesmice se ne vejo več spevati vsešerom. Nešterni dečki so pa mirnejše nature. Skakanje i kaj takšega jij menje veselji. Modri so že v mladosti. Večkrat pa je natura mladenca živa i črstvo i vesela, — tudi srdita.

Pa tudi naše dekle, neso napravljene z lesa, vkanili bi se, či bi mislili, da se držijo tak kak mile gere, ali kak či bi njim picék pogino.

Tüdi po njüvih žilaj se pretáče vroča krv, rade malo skačejo. Rade se tüdi postavijo i pokažejo, mislijo, da je vse gleda, da se vse obrača i süče za njimi...

Takša je mlada krv.

Telovadba.

Telovadili so mladi ljudje odnekda. To skakanje i zmenjanje, sankanje i plavanje i jakanje — ka je drugoga kak telovadba? Vsa naša dece so bole ali pa menje vučeni telovadci.

Istina je, pa moremo ločiti telovadbo od telovadbe. Kak bi pravili? Mogoče de prav, či razločimo naravno ali navadno i vučeno telovadbo. Vučena telovadba je to, ka navadno zovemo telovadba.

Tüdi vučeno telovadbo so meli že davno. Stari Grki so meli pred več kak 2000 leti posebne vadnice, gde se je njüva mladina včila v telovnih vadbah. Zvali so je za gimnazije. I naše gimnazije majo svoje ime ravno od tej grčkij. Gimnazija zato pomeni v istini telovadnico. Samo ka so naše „telovadnice“ to je gimnazije do zadnjega časa telo malo vadile: dečki so preveč sključeni čepili po klopej. Na zdravje i razrased tela se je premo gledalo.

V novjšem časi so začnoli telovadbo pa bole gojiti. Pri vsej boljšij narodaj se telovadba goji, vsešerom so nastala telovadna društva, štera zberajo odraščajočo i odraščeno mladino, da jo včijo, da de telo prilično.

Telovadba se priliga mladoj naturi, mlada krv se šče pretakati kak potok z gore, šteri skače prek pečin i šümi i se peni v dolino. Mladi ljudje se ščejo potegnoli mlado telo puno življenja, se razgibati.

Telovadba pa je ne samo tak za mlade ljudi, nego je mnogim tudi potrebna. Kmetijski dečki se z delom telovadijo, oni pri svojem deli večkrat sedijo ali stojijo, nūčajo gibanje. Pa tudi kmetiskim telovadba ne skodi. Telo postane bole gibko pa bole mehko. Dečki se pripravljajo bole za vojaško službo. Kotřige se okrepijo žile se ojačijo. Krv se primerno razdeli po telu. Kroži hitrej i dobro.

Telovadba, modro gojena, vtrjuje zdravje i podukša življenje. Iz toga pogleda ne priporočena samo mladim ljudim, nego tudi starešim i starim. Z njov si odganjajo betege starosti i si podukšajo bežaj svojega življenja za nešterno vöričo.

S telom vred pa telovadba nekelko sčrstvi tüdi düšo. Tela objačena moč, lepo izvršene vaje, sküpen nastop vse to objači tüdi düšo, vlevle njemi pogum (koražo), davle volo, zdigavle misli, srce pripravla za visike vzore...

Telovadba pametno gojena, je za zdravje, za veselje i krepost.

(Dale.)

Sajenje tobaka v Sloveniji leta 1922.

Uprava Državnih Monopolov je za leto 1922. odobrila sajenje tobaka v Sloveniji v okrajnih glavarstvih: Celje, Ljutomer, Maribor Ptuj, Dolnja Lendava in Murska Sobota.

Odkupne cene so násproti lanskim povišane za povprek 50 procentov in so v posameznostih razvidne iz oglasov, ki se te dni dopošlejo občinom, katerih se tiče.

Županstva v gori nevedenih glavarstvih bodo prejemale prijave za gojenje do 31. marca 1922.

Edna salonska garnitura i drugo pohištvo se taki proda pod rokov pri g. BALC ALFREDI v Beltincih.

Podpirajte Novine!

ZDRAVJE

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 Kr.

„ELZA“ OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, sončne pege, zajedance, nabore, i t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 Kron.

„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost i t. d., 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 Kron.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 15 Kr.; Brkomaz 8 Kr.; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v veliki originalnih škatuljah 30 Kr.; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 30 Kr.; puder za gospe v vrečica 5 Kr.; zobni prašek v škatlja 7 Kr.; v vrečica 5 Kr.; Sachet diševa za perilo 8 Kr.; Schampooon za lasi 5 Kr.; rumenilo 12 listkov 24 Kr.; najfinejši parfem po 40 in 50 Kr.; Močna voda za lase 58 Kr. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebj račun.

EUGEN V. FELLER, lekarnar STUBICA donja 40-11. centrala 146. Hrovaško.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega in čistečega osvježujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kod krepko blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči nego Francosko žganje in najbolje sredstvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamotom in poštnino za vsakoga: 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica . 48 K

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice . . . 168 K
24 " " 8 " " . . . 280 K
36 " " 12 " " . . . 394 K

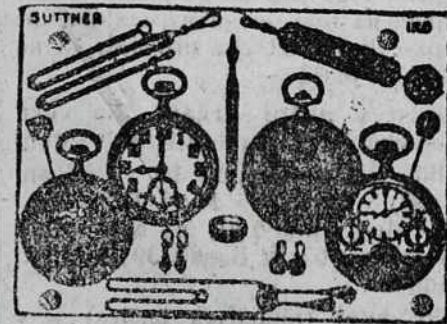
POŠTINE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa 5 Kr. in Kr. 750; Elsa mentolni klinič 12 Kr.; Elsa posipalni prašek 11 Kr.; Pravo Elsa ribje olje 85 Kr.; Elsa voda za usta 36 Kr.; Elsa kolonska voda 41 Kr.; Elsa šumskimiris 41 Kr.; Glycerin 6 in 30 Kr.; Lysol, Lysoform 30 Kr.; Kineski čaj 3 Kr.; Elsa mrčešni prašek 15 Kr.; Strup za podgane in miši po 8 i 12 Kr.

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA 40-6. donja Hrovaško. Centrala 146.

Vaša želja

imeti res dobro in zanesljivo uro, je izpolnjena, ako si

preskrbite uro iz znane urarske tvrtke SUTTNER. Prihranite si popravljanja in jezo. **NAJ-FINEJŠE URE** iz nikla, srebra, tula in zlata i t. d.

NAROČNE URE. Bogata izbirkra verižič, prstanov, uhanov, naročnic, predmetov iz zlata in srebra svake vrste. Zahtevajte cenik s slikami od:

tvorniške tvrtke **H. SUTTNER, Ljubljana št. 945.** 20-6.

V Dugojvesi,

na najlepšem mestu je k odaji s slobodni rok edna zidana hiša, stoječa iz treh sob, kuhinje, kleti, pivnice, štale, poleg velki sadovnjak z ograjčekom i 1/4 plüga goric, vse to okoli zagrajeno.

Več se pozvej pri **g. Ernest Balkanyji** v D. Lendavi.

Trüge (škrinje) za mrtve v vsakoj velikosti i vse mrtveče potreboče kupite najfalej pri

Albin Sagadini v Beltincih.

V Bakovci je na **prodajo** Unger-Terenta Marie funduš, oratja zemlja i log; vküper okoli 10 plügov. Küpci se naj spismom glasijo pri **TERENTA JANOŠI** v Dolnjoj Lendavi.

Küpipm vsefelé kože i te tüdi vze-mem v delo, kak se najfineje in hitreje izdelajo v fabriki **I. Sinlgoy** v Ljutomeri.

Kože (leder) podplate i vse šušter-ske potrebščine kak tüdi čisto garantirano tikveno olje küpите vsakši den po najniž-jih cenah pri

Albin Sagadin
trgovina z kožami
v Beltinci.

Na prodajo je ena lepa hiša z trgovinov i 3/4 plüge zemljov vred v D. Lendavi poleg kolodvora **hšt. 137.**

Eladó egy szép ház üzlethelyi-séggel és 3/4 hold szántófölddel
D. Lendaván, a pályaudvar mellett 137. hsz. 5-3.

PODRÜŽNICA IMPEKS

eksportna in importna družba z o. z.

DOLNJA LENDAVA, Glavna vulica 80.

Küpijemo po najboljših cenah:

Živino: vole, bike, krave, teoce, svinje i konje.

Perutnino: kokoši, purane, goske i rece.

Bilice, raznovrstno silje i vse poljske pridelke.

Prodajamo po najnižjih cenah:

Portland-cement v lagvah, vapno, traverze, stavbeni les, drva, premog, poljedelske stroje, umetna gnojila, otrobe itd.

Pridni i pošteni naküpovalci za živino, prerutnino i bilice se vsak čas sprejmejo.